

1 / 1

Socialudvalget (2. samling)
L 38 - Bilag 29
Offentligt

Folketingets Socialudvalg
Folketinget
Christiansborg
1240 København K

Dansk Blindesamfund
Landsforening af blinde
og svagsynede i Danmark

København, 27.04.2005
JBR/ml
Direkte tlf. 38 14 88 43

Idet jeg henviser til aftale om Dansk Blindesamfunds foretræde for Folketingets Socialudvalg Torsdag den 28.04.05 kl. 10.30 i mødelokale 2-141, fremsender jeg herved et kort notat med tilhørende cases til belysning af de problemstillinger, som Dansk Blindesamfund ønsker at rejse overfor udvalget.

Jeg kan i øvrigt oplyse, at Dansk Blindesamfunds deputation vil bestå af følgende personer:

Landsformand for Dansk Blindesamfund Jens Bromann
Næstformand for Dansk Blindesamfund Søren Grotum
Hovedkasserer for Dansk Blindesamfund Arne Pedersen
Undervisningskonsulent og repræsentant for Dansk Blindesamfunds interessegruppe for erhverv- og uddannelse Finn Amby
Social- og arbejdsmarkedskonsulent Mariann Lillemose

Med venlig hilsen

Jens Bromann
Landsformand

Thoravej 35 – 2400 København NV. – Telefon 38 14 88 44 – Skrivetelefon 38 19 36 08
Fax 3814 8800 – SE 18 20 39 28 – Giro 300-2217
E-mail info@dkblind.dk – Internet www.dkblind.dk
Protector: Hendes Kongelige Højhed Prinsesse Alexandra

Til Folketingets Uddannelsesudvalg

Til Folketingets Socialudvalg

Dansk Blindesamfund finder, at den kommende struktur- og opgavereform er en historisk chance, for at blinde og svagsynede igen skal få et fagligt velfungerende støttesystem, der er gearret til at bistå den enkelte borger på højt kvalificeret fagligt niveau og sikre en løbende videns- og metodeudvikling.

Blinde og svagsynede oplever i dag:

- at der er store forskelle i service og ydelser alt efter hvor de bor.
- at der ikke sker en løbende opsamling og udvikling af viden og erfaringer
- at integrationen har været mere formel end reel i forhold til såvel skole som uddannelse og beskæftigelse

Dansk Blindesamfund foreslår derfor at der sker en samling af synsfunktionerne i et nationalt kompetencecenter, at borgerne får direkte adgang til kvalificeret rådgivning og at tilbudene finansieres efter objektive kriterier

Frygt for tab af retssikkerhed

Vi oplever i dag, at der ikke sker en central opsamling af viden og erfaringer, og at den faglige viden om blinde og svagsynedes særlige behov atomiseres år for år.

For unge synshandicappede er situationen i dag den at næsten 50 % ikke aflægger prøve i alle folkeskolens prøfefag og de oplever i vid udstrækning, at folkeskolens studie- og erhvervsvejledning ikke er relevant for dem eller ikke tager fornødent hensyn til handicappet. Det viser en undersøgelse foretaget i 2005 af Center for ligebehandling af handicappede. Samtidig er ca. 90 % af synshandicappede i den erhvervsdygtige alder uden arbejde.

Men vi frygter, at en yderligere decentralisering af rådgivnings- og myndighedsansvaret til primærkommunerne i endnu højere grad vil medføre manglende faglighed i det daglige arbejde og ved afgørelserne og dermed større forskelsbehandling og tab af retssikkerhed for blinde og svagsynede.

Forslag om Nationalt Kompetencecenter på synsområdet

Den viden og faglige udvikling, der er nødvendig for at sikre borgerne kvalitet i rådgivning og afgørelser, bør forankres centralt i et nationalt kompetencecenter. Samling af synsområdets lands- og landsdelsdækkende funktioner i et Nationalt Kompetencecenter med en samlet ledelse vil efter Dansk Blindsamfunds opfattelse være en naturlig organisering af opgaverne på synsområdet. Det vil således være naturligt, at det nationale kompetencecenter også får en styrende rolle i forhold til de nuværende landsdækkende institutioner, Institutet for Blinde og Svagsynede, Synscenter Refsnæs og Videnscenter for Synshandicap, men også en rolle i forhold til de selvejende plejehjem på synsområdet samt i forhold til de statslige institutioner, Statens Øjenklinik og Danmarks Blindebibliotek. Et sådant kompetencecenter vil i tæt samarbejde med kommende regioner og kommuner kunne sikre, at de specialiserede vidensfunktioner løbende udvikles og samtidig understøtte den lokale og regionale indsats.

Løsning på koordinerings- og styringsproblemer

Der opnås ved samling af funktionerne en økonomisk bæredygtighed, der vil kunne medføre en effektiv ressourceanvendelse. Endvidere ville en række af de i Amtsrådsforeningens Rapport, Amternes tilbud på synsområdet, påpegede koordinerings- og styringsproblemer vedr. de landsdækkende funktioner og institutioner blive løst.

Det Nationale Kompetencecenter vil kunne indpasses i den nuværende beskrivelse af VISO som en særlig synsfaglig søjle med særlig ledelse.

Borgernes ret til direkte adgang til rådgivning og udredning.

Kommunerne bliver større i fremtiden, men efter Dansk Blindesamfunds opfattelse slet ikke store nok til at kunne opbygge og udvikle tilstrækkelig faglighed og viden på blinde- og svagsynsområdet. Det vil således være tvivlsomt, om kommunerne altid har den faglige ekspertise, der skal til for at vurdere nødvendigheden af en faglig udredning. Dansk BlindeSamfund finder det på den baggrund helt afgørende, at den enkelte borger selv kan rette henvendelse om såvel specialrådgivning og faglig udredning, uden at skulle visiteres af kommunen; og peger på at adgangen til ydelserne ikke alene skal vedrøre social-, sundhed og skoleområdet, men også uddannelse og beskæftigelse.

Helhedsløsninger er for gruppen af blinde og stærkt svagsynede afhængig af tæt tværfagligt samarbejde på tværs af sektorerne.

Finansiering efter objektive kriterier

I dag oplever blinde og svagsynede store forskelle i service og ydelser, alt efter hvor de bor i landet. Det finansielle systems opbygning giver amterne incitament til at løse opgaverne hver for sig og på egne tilbud.

Efter det fremsatte lovforslag får kommunerne det fulde myndigheds- og finansieringsansvar, ligesom de kan vælge at hjemtage eksisterende amtslige specialskoler og sociale tilbud. Det kan frygtes at netop de mest specialiserede og temmelig kostbare foranstaltninger bliver genstand for kommunernes fravalg eller hjemtagelse. Det er derfor også vigtigt at fastslå, at de specialiserede tilbud til blinde og svagtseende skal finansieres efter objektive kriterier. Antallet af blinde og svagsynede er så lille, at takstfinansiering efter forbrug ikke er muligt, men risikerer at medføre udradering af de landsdækkende og regionale tilbud og dermed tab af faglighed.

Det må således blandt andet sikres, at de regionale enheder, som skal etablere tilbud til blinde og svagsynede får stillet en grundfinansiering til rådighed - helst via statsmidler, men som minimum gennem objektiv kommunal finansiering - så at regionerne vil kunne omformulere og videreudvikle den viden som stilles til rådighed af VISO/Det regionale kompetencecenter til reelle tilbud, ligesom regionerne bør have finansieret et generelt beredskab, som kan aktiveres efter behov.

Det vil endvidere være naturligt, at der i lovgivningen for VISO bliver tilkendegivet klare retningslinier og samarbejdsmodeller i forhold til det regionale niveau.

Case 1: Videregående uddannelse

Mette er stærkt svagsynet og er i gang med at uddanne sig til fysioterapeut. Hun har for at få sin hverdag med studier og almen livsførelse som studerende brug for specialrådgivning på følgende områder:

- Specialpædagogisk Tilrettelagt undervisningsmateriale.
- Synshandicapkompenserende hjælpemidler (forstørrelsesprogram, talesyntese og elektronisk lup m.m.
- Instruktion i og specialtilpasning i brugen af ovennævnte hjælpemidler i forhold til undervisningsinstitutionens almindelige IT-systemer for de øvrige studerende
- Mobility: Træning i at færdes på uddannelsesstedet og praktiksted samt i forhold til indkøb samt almindelig daglig livsførelse.
- Specialrådgivning af praktikstedets praktikvejleder i forhold til synshandicappets betydning i forhold til arbejdet.
- Specialtilrettelagt studievejledning for den synshandicappede både mht. praktikstedsvalg og karriereplanlægning.
- Specialvejledning til uddannelsessted, studerende og praktiksted i forhold til korrekt belysning.

Antal studerende som er stærkt svagsynede og går på videregående uddannelse: Der er en tilgang på ca. 15 svagsynede studerende årligt til videregående uddannelser.

Case 2: Blindt barn i førskolealderen

Bjarne er 4 år og født med kræft i begge synsnerver.

Bjarne går i en helt almindelig børnehave.

For at Bjarne og hans familie (mor, far og 2 søskende) kan leve et nogenlunde almindeligt liv, har de brug for følgende specialrådgivning:

- Specialpædagogisk og psykologisk rådgivning af forældre og søskende i forhold til at give det blinde barn en god og tryk opvækst med passende udfordringer.
- Specialvejledning i motorisk stimulering.
- Støttepædagog i børnehaven
- Specialrådgivning af det pædagogiske personale i børnehaven om blinde børns udvikling.
- Specialtilrettelagte kurser for hele familien, hvor de kan møde andre i samme situation og i fællesskab modtage specialundervisning og rådgivning.
- Specialtilrettelagt anskuelighedsundervisning, som kan give den blinde dreng værktøjer til at begribe den usynlige verden omkring ham.

Der fødes 3 - 4 blinde børn årligt.

Case 3: Blind pige i 6. klasse

Camilla er 12 år og går i 6. klasse på den lokale folkeskole. Hun blev helt blind som 5-årig pga. en medfødt øjenlidelse.

For at Camilla, hendes forældre, søster, lærere og skolekammerater kan få en skolegang og et dagligliv så tæt på det normale som muligt, har Camilla brug for følgende specialrådgivning og specialpædagogisk støtte:

- Specialtilrettelagte materialer i form af bøger i punktskrift, særlige taktile (følbare) kort til geografiundervisningen, særligt tilvirkede matematik- og fysikredskaber.
- Synshandicapkompenserende hjælpemidler (punktskriftapparat, talesyntese og skærmlæseprogram).
- Specialtilpasning af samt instruktion i brugen af disse hjælpemidler.
- Støttelærer.
- Specialtilrettelagte kurser for støttelærer og andre lærere i punktskrift.
- Specialrådgivning af lærerne på skolen i forhold til brugen af de synshandicapkompenserende hjælpemidler.
- Specialrådgivning af lærere vedr. blindheden og indlæring samt sociale forhold.
- Specialpædagogiske forløb for skolekammerater der skal sikre, at det sociale liv i klassen fungerer optimalt.
- Specialrådgivning af Camilla og skolevejleder i forhold til fastlæggelse af lovpligtig uddannelsesplan.
- Specialtilrettelagte kurser for Camilla, hendes forældre og søster hvor de i fællesskab kan modtage specialundervisning om blindhed og familieliv samt møde andre i samme situation.

Der er ca. 4 blinde børn i hver årgang i grundskolen.

Case 4: Nyblind mand på 44 år.

Jørgen er 44 år, arbejder som sælger og har pludselig mistet 98 % af sit syn pga. en trafikulykke.

For at Jørgen kan få sin hverdag og sit job til at fungere igen, har han brug for følgende specialrådgivning og særlig støtte:

- Psykologisk rådgivning for at bearbejde de voldsomme oplevelser samt synstabet.
- Akut specialrådgivning om synshandicapkompenserende hjælpemidler (forstørrelsesprogram og talesyntese til computer, belysning, læsetræning etc.) som skal sikre at Jørgen kan forblive i beskæftigelse.
- Specialtilrettelagt revalideringsforløb, som skal sikre indlæring af nye arbejdsrutiner samt oplæring i telemarketing som følge af det pludseligt opståede synshandicap.
- Specialrådgivning af arbejdsplads i forhold til belysning, indretning af Jørgens kontor etc.
- Specialrådgivning i forhold til belysning i hjemmet, opmærkning af div. Elektriske apparater (komfur, køleskab etc.) samt mærkning af trapper i opgang med hvide striber.
- Specialundervisning i at færdes og i almindelig daglig livsførelse (madlavning, tøjvask etc.).
- Specialrådgivning om indretning af Jørgens private computer og undervisning i brugen heraf.

Hvert år mister ?? personer i den erhvervsaktive alder synet.

Case 5: Enlig kvinde på 74 år mister synet

Jytte er 74 år , folkepensionist og mister synet p.g.a. macula degeneration (forkalkning af synsnerven). For at Jytte kan forblive i eget hjem har Jytte et massivt behov for rådgivning og træning i løsning af dagligdagens levevis - hvordan laver man mad, gør rent m.v. som blind. Hun har endvidere behov for opmærkning af køkkenredskaber samt rådgivning i anskaffelse af hjælpemidler som kan kompensere for det manglende syn.

Jytte har endvidere behov for mobility træning såvel i eget hjem, som i nærmiljøet.

Såvel Jytte som den nærmeste familie bør rådgives og vejledes om, hvordan det er at leve med et synshandicap for at såvel Jytte som familien kan komme gennem de mange psykologiske kompleksiteter der opstår ved et synstab. Jytte bør endvidere rådgives omkring sociale aktiviteter, dagcentervirksomhed m.v., og der bør etableres tilbud som kan bryde hendes markante isolation.

Såfremt Jytte er meget svækket og har store problemer ved at klare personlig hygiejne m.v., bør Jytte rådgives om muligheden for optagelse på et af de landsdelsdækkende plejehjem for blinde- og svagsynede.

Hun bør endvidere sikres en kontakt til Dansk Blindesamfunds konsulenttjeneste, som vil kunne være behjælpelig med iværksættelse af personrelaterede aktiviteter, samt tilbud om nyblindekurser som vil kunne styrke hendes mulighed for selvstændig livsførelse.

Der er ca. 1100 personer i alderen over 70 år, der årligt mister synet.